

Kesişimsellik Bağlamında Kadın Suçluluğu: Katil Kadınlar Üzerine Bir Değerlendirme¹

Women's Criminality Through the Lens of Intersectionality: An Assessment of Women Who Commit Homicide

Dilara GEDİK²

Elif SÜSLÜ³

Gönderilme Tarihi: 3 Nisan 2026

Kabul Tarihi: 26 Haziran 2026

ÖZET

Bu çalışma, Alia Trabucco Zerán'ın Katil Kadınlar adlı eserini feminist kriminoloji, kesişimsellik ve beden politikaları perspektiflerinden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Kadın suçluluğunu bireysel bir sapma veya ahlaki eksiklik olarak ele alan yaklaşımların ötesine geçerek, kadın failliğinin toplumsal cinsiyet rejimleri, sınıfsal konumlar, hukuk ve iktidar ilişkileri tarafından nasıl şekillendirildiğini tartışmaktadır. Değerlendirme süreci, eserin iki yazar tarafından bağımsız olarak okunması ve feminist kuramsal yaklaşımlar doğrultusunda eleştirel biçimde yeniden yorumlanması üzerine kurulmuştur. Bu kapsamda kitapta yer alan kadın failer; evlilik rejimi, bakım emeği, sınıfsal eşitsizlikler, şiddet, tıbbileştirme ve beden denetimi gibi kesişen eşitsizlik eksenleri üzerinden analiz edilmiştir. Çalışma, kadınların suç eylemlerinin çoğu zaman “histeri”, “ahlaki çöküş”, “duygusallık” veya “sapma” gibi toplumsal cinsiyet temelli söylemler aracılığıyla anlamlandırıldığını ve bu süreçte hukuki, kültürel ve toplumsal mekanizmaların eşitsizlikleri yeniden ürettiğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak eser, kadın suçluluğuna ilişkin yerleşik kabulleri sorgulayan ve kadın bedeninin denetlenmesi ile kadın failliğinin temsil edilme biçimlerini görünür kılan önemli bir metin olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Politikaları, Feminist Kriminoloji, Kadın Failliği, Kesişimsellik

ABSTRACT

This study aims to evaluate Alia Trabucco Zerán's *Killer Women (Las Homicidas)* through the perspectives of feminist criminology, intersectionality, and body politics. Moving beyond approaches that frame female criminality as individual deviance or moral failure, it examines how female agency is shaped by gender regimes, class positions, legal structures, and power relations. The evaluation process was based on independent readings of the book by two authors and its critical reinterpretation through feminist theoretical frameworks. Within this scope, the women featured in the book were analyzed through intersecting axes of inequality, including marriage regimes, care work, class-based inequalities, violence, medicalization, and bodily control. The study demonstrates that women's criminal acts are frequently interpreted through gendered discourses such as “hysteria,” “moral decay,” “emotionality,” and “deviance,” while legal, cultural, and social mechanisms contribute to the reproduction of structural inequalities. The findings suggest that the book challenges dominant assumptions about female criminality and offers an important contribution to understanding how women's bodies are regulated and how female agency is represented within patriarchal systems of power.

Keywords: Body Politics, Feminist Criminology, Female Agency, Intersectionality

¹ Bu yazıya atıfta bulunmak için: Gedik, D. Süslü, E. (2026). Kesişimsellik Bağlamında Kadın Suçluluğu: Katil Kadınlar Üzerine Bir Değerlendirme, *Oditoryum Eleştirel Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), Ss. 96-110. ISSN: 2980-0439.

² İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, gdilara387@gmail.com, 0009-0009-6946-1626.

³ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, eliffsuslu@gmail.com, 0009-0009-3861-0377

Giriş

Kadınların suçla ilişkisi, yalnızca hukuki bir mesele değil; aynı zamanda toplumsal cinsiyet rejiminin, normların ve iktidar ilişkilerinin nasıl işlediğini görünür kılan bir analiz alanıdır. Kadınlar ne yaparlarsa yapsınlar -itaat etseler de direnseler de suç işleseler de- toplumun onlara yönelttiği bakışın sınırları içinde anlamlandırılmakta; bu bakış, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini sürekli yeniden üretmektedir. Bu nedenle kadın suçluluğu, bireysel bir sapma olarak değil, toplumsal cinsiyet temelli bir iktidar düzeni içinde konumlanan bir olgu olarak ele alınmalıdır. Bu kitabın seçilmesinin başlıca nedeni, farklı tarihsel dönemlerde ve toplumsal koşullarda yaşamış kadınların hikâyeleri aracılığıyla, toplumsal cinsiyet normlarının sürekliliğini ve dönüşümünü somut örneklerle ortaya koymasıdır. Corina Rojas, Rosa Faúndez, María Carolina Geel ve María Teresa Alfaro vakaları, kadınların suçla ilişkilendirilmelerinde toplumsal cinsiyet normlarının belirleyici rolünü ortaya koymaktadır. Bu örneklerde kadınlar, çoğu zaman "makbul kadınlık" idealleri doğrultusunda değerlendirilmekte; bu ideallerden uzaklaştıklarında ise suç eylemlerinin ötesinde ahlaki ve toplumsal ölçütler üzerinden de değerlendirmelere maruz kalabilmektedir. Bu durum, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin geçmişe ait bir olgu olmadığını, günümüzde de farklı biçimlerde varlığını sürdürdüğünü göstermesi açısından önemlidir. Detaylı bakıldığında, Şili tarihine damga vurmuş bu davalar, kadınların yasalar karşısında sadece işledikleri suçla değil, "ideal kadınlık" normlarını ne kadar ihlal ettikleriyle de yargılandıklarını çok net göstermektedir. Corina Rojas'ın "kötü eş" olduğu için idama mahkûm edilip, ancak "çaresiz anne" rolüne bürünerek af dileyebilmesi, sistemin kadını ancak makbul sınırlar içinde kabul ettiğinin kanıtıdır. Günümüzde de bu durum ortadan kalkmamış, sadece kabuk değiştirmiştir; bu duruma modern dünyadan verilebilecek en çarpıcı ve medyatik örneklerden biri ise Amber Heard ve Johnny Depp davasıdır. Tıpkı geçmişteki tarihsel figürler gibi, bu davada da odak noktası tarafların birbirine uyguladığı iddia edilen şiddetin hukuki boyutundan hızla uzaklaşmış ve süreç, Amber Heard'ün "mükemmel, sessiz, uysal ve kusursuz" bir mağdur olup olmadığına odaklanmıştır. Heard'ün öfkelenmesi, tepki vermesi veya "sempatik" olmaması, onun doğrudan suçlu ve yalancı ilan edilmesine neden olurken; Corina Rojas'ın kendi döneminde toplumun ahlak bekçileri tarafından bir "canavar" olarak resmedilmesi gibi, Heard de sosyal medyada milyarlarca izlenmeye ulaşan karalama kampanyalarıyla kamusal bir lince uğramıştır. Bu durum, hukuki cezaların ötesinde, toplumsal cinsiyet normlarına uymayan kadınların modern dünyada da hâlâ nasıl "cadılaştırılarak" cezalandırıldığını gözler önüne sermektedir. Bu noktada kadın suçluluğu tarihsel olarak yalnızca hukuki bir sapma değil, aynı zamanda kadınlık normlarından uzaklaşma biçimi olarak değerlendirilmiş; bu nedenle kadın failere yönelik toplumsal tepki çoğu zaman ahlaki bir yargılama niteliği taşımıştır (Chesney-Lind, 1997). Bugün hukuki sistemlerde kadınlar -buna meşru müdafaa davaları da dâhil- eğer mahkemede uysal durur, "iyi bir anne veya eş" olduğunu kanıtlar ve sessizce ağlarsa toplumsal sempati ya da iyi hal indirimi kazanabilirken; öfkelerini gösteren, hakkını agresif bir şekilde arayan veya sistemin ona dayattığı "kırılmalı kadın" imajını reddeden kadınlar, tıpkı Rosa Faúndez veya María Carolina Geel gibi, işledikleri iddia edilen cürümden çok daha büyük bir toplumsal ve hukuki öfkeyle karşı karşıya kalmaktadır. Özetle; geçmişte kadınların cezalandırılması ya da affedilmesi onların annelik ve Eşlik rollerine ne kadar sadık olduklarıyla ölçülürken, günümüzde de kadınların adalete erişimi veya toplumda kabul görmesi, onların erkek egemen sistemin duymak ve görmek istediği kadar "makbul" davranıp davranmadıklarına bağlı kalmaya devam etmektedir.

Bu değerlendirme, kadınların suçla ilişkilendirilme biçimlerinin yalnızca hukuki değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet rejimleri ve beden politikaları tarafından şekillendirildiği varsayımından beslenerek Katil Kadınlar adlı eseri feminist kriminoloji, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve beden politikalarından hareketle, analiz etmeyi amaçlamaktadır. Kitap, farklı dönem ve bağlamlarda suç işlemiş kadınların hikâyelerini bir araya getirirken, aynı zamanda kadınların bedenleri, arzuları, öfkeleri ve eylemleri üzerinden nasıl yargılandıklarını da görünür kılmaktadır. Bu yönüyle eser, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yalnızca hukuki değil; aynı zamanda kültürel, sınıfsal ve ideolojik boyutlarını tartışmaya açan bir metin olarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın çıkış noktası, kadınların suç eylemlerinin kendisinden çok, bu eylemlerin nasıl anlamlandırıldığı ve hangi toplumsal çerçeveler içinde yeniden üretildiği sorusudur. Bu değerlendirme, beden politikaları temalı bir sosyal bilimler dergisi için hazırlanmış olup, kadın bedeninin denetlenmesi, disipline edilmesi ve anlamlandırılması süreçlerini merkeze almaktadır. Bu doğrultuda çalışma, toplumsal cinsiyet rollerinin ve mevcut toplumsal cinsiyet rejiminin kadınların fail olarak konumlanışını nasıl şekillendirdiğini tartışmayı amaçlamaktadır. Kadınların suç eylemleri, bu rejim içinde ya sapma, ya histeri, ya da ahlaki çöküş olarak kodlanmakta; böylece eşitsizlik yalnızca yeniden üretilmekle kalmayıp meşrulaştırılmaktadır.

Bu çalışmada kullanılan “sapma”, “ahlaki çöküş”, “histeri”, “cani kadın” ve benzeri kodlamalar; kadın suçluluğunun tarihsel olarak nasıl toplumsal cinsiyet normları üzerinden temsil edildiğini tartışan feminist kriminoloji literatürü temel alınarak değerlendirilmektedir. Nitekim feminist kriminoloji, geleneksel kriminolojinin erkek-merkezli yapısını eleştirerek kadın suçluluğunun ana akım kuramlar tarafından nasıl görünmez kılındığını ya da patolojileştirildiğini ortaya koymaktadır (Naffine, 2014). Feminist kriminoloji, kadınların suç eylemlerinin yalnızca hukuki bir ihlal olarak değil; aynı zamanda kadınlık normlarından sapma, beden denetimi, cinsellik politikaları ve ahlaki düzen tartışmaları içerisinde anlamlandırıldığını ortaya koymaktadır. Özellikle ataerkil toplum yapılarında kadın failliği, iyi kadın, annelik, itaatkârlık ve namus gibi normatif kadınlık kalıplarına yönelik bir tehdit olarak okunmakta; bu durum kadın suçluların erkek faillere kıyasla daha yoğun bir ahlaki yargı ve damgalamayla karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Medya ve yargı pratiklerinde sıklıkla somutlaşan bu durum, fail bir kadın olduğunda eylemin kendisinden ziyade "makbul kadınlık" normlarının yargılanmasına yol açar (Mesele 121, 2025). Feminist kriminoloji literatürü, suçun toplumsal olarak inşa edilen bir kategori olduğunu vurgulayarak kadınların yargı süreçlerinde ve medya temsillerinde sıklıkla irrasyonellik, duygusallık, histeri ya da canilik imgeleriyle özdeşleştirildiğini tartışmaktadır. Bu canileştirme ya da delilik atıfları, kadının rasyonel bir fail olma kapasitesini elinden alarak onu toplumsal düzen için tehlikeli bir "sapma" olarak kodlamanın aracı kılınır (Britton, 2017). Ayrıca kadın bedeninin denetimi, üreme politikaları, sınıfsal konum, yoksulluk, bakım emeği ve toplumsal dışlanma gibi yapısal etkenlerin kadın suçluluğunun görünürlüğü ve yorumlanışı üzerinde belirleyici olduğu ifade edilmektedir. Tarihsel süreç boyunca kadın bedeninin disipline edilmesi ve emeğinin sömürülmesi, ataerkil ve kapitalist düzenin sürdürülebilmesi için biyopolitik bir denetim mekanizması olarak işletilmiştir (Federici, 2014; Foucault, 2023). Özellikle ev içi ücretsiz bakım emeği cenderesinde sıkışan ve yoksullukla sarmalanan kadınların sınıfsal konumu, failleşme veya suça yönelim süreçlerini doğrudan belirler (Bora, 2012). Bu yaklaşım kadın failliğini bireysel bir patoloji veya ahlaki eksiklik olarak açıklarken, kadınların maruz kaldıkları toplumsal eşitsizlikleri, şiddet deneyimlerini ve yapısal koşulları görünmez kılmaktadır. Böylece kadınlar hem hukuki normları ihlal ettikleri hem de ideal kadınlık beklentilerine uymadıkları için çifte

sapma konumuna yerleştirilmektedir. Dolayısıyla kadın suçluluğu homojen bir kategori olarak değil; sınıf, cinsiyet ve iktidar ilişkilerinin kesişim noktalarında üretilen çok katmanlı ezme ve ezilme biçimleri ekseninde incelenmelidir (Crenshaw, 1989; Bora, 2017). Bu nedenle çalışmada kadın failliğine ilişkin söylemsel temsiller; beden politikaları, toplumsal cinsiyet rejimi, iktidar ilişkileri ve kesişimsel eşitsizlikler bağlamında ele alınmıştır.

Bu değerlendirme, feminist kuramsal yaklaşımlar ve eleştirel okuma pratikleri çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Kitap, her iki yazar tarafından bağımsız olarak okunmuş ve toplumsal cinsiyet, beden politikaları, suç, iktidar ilişkileri ve yapısal eşitsizlikler bağlamında değerlendirilmiştir. Bağımsız okumaların ardından yazarlar bir araya gelerek öne çıkan temaları ve yorumlarını karşılaştırmış, ortaklaştıkları noktalar üzerinden değerlendirme metnini oluşturmuştur. Farklı yorumların ortaya çıktığı durumlarda ise ilgili bölümler yeniden incelenmiş ve feminist literatür ışığında ortak bir yorum geliştirilmiştir. Bu süreç, sistematik bir içerik analizi yürütmekten ziyade, eserin sunduğu tartışmaları eleştirel ve kuramsal bir perspektifle değerlendirmeyi amaçlayan refleksif bir okuma pratiği olarak yürütülmüştür.

Değerlendirme, kitabın sunduğu vakaları doğrudan aktarmaktan ziyade, bu vakaların hangi eşitsizlik biçimlerini görünür kıldığına odaklanmaktadır. Kitapta yer alan dört ana bölüm, farklı toplumsal bağlamlarda kadınların suçla ilişkisini ele alırken, her biri belirli bir eşitsizlik eksenini görünür kılmaktadır. İlk bölümde evlilik, annelik ve boşanma yasağı bağlamında kadın bedeninin denetlenmesi ve patriyarkal aile yapısı tartışılmaktadır. İkinci bölümde sınıfsal konum ve ekonomik sömürü ile iç içe geçen erkek şiddetine karşı geliştirilen bedensel direniş ele alınmaktadır. Üçüncü bölüm, kadın failliğinin psikiyatrik ve biyolojik söylemler aracılığıyla nasıl değersizleştirildiğini ve kadın bedeninin tıbbileştirilmesini tartışmaya açmaktadır. Dördüncü bölüm ise bakım emeği, sınıf ilişkileri ve hane içi iktidar dinamikleri üzerinden kadın bedeninin disipline edilmesini ve kontrol altına alınmasını analiz etmektedir.

Bu çerçevede değerlendirme, kadınların suç eylemlerini değil; bu eylemlerin toplumsal cinsiyet rejimi içinde nasıl anlamlandırıldığını, nasıl çarpıtıldığını ve nasıl kontrol altına alındığını sorgulamayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla bu metin, kadın suçluluğunu açıklamak ve savunmak değil; onu kuşatan eşitsizlik rejimlerini görünür kılmak ve bu rejimlere eleştirel bir müdahalede bulunmak üzere kurgulanmıştır.

Ele alınan bu eşitsizlik rejimleri kapsamında toplumsal cinsiyet normları, tarihsel süreç içerisinde sadece biyolojik cinsiyet üzerinden değil; sınıf, etnisite, yaş ve cinsel yönelim gibi pek çok değişkenle iç içe geçerek inşa edilmiştir. Bu noktada kesişimsellik, evrenselci feminizmin “tek tip kadınlık” anlatısının ötesine geçerek, hak ihlallerinin ve toplumsal baskıların nasıl çok katmanlı olduğunu anlamamızı sağlayan anahtar bir analiz aracıdır. Aksu Bora’nın (2017) vurguladığı üzere, sınıfsal ve ırksal tahakküm ile cinsel tahakkümün iç içe geçtiği noktada, kadınlık deneyimi basit bir “ezilme katmerlenmesi” değil, özgün ve yeni bir baskı biçimidir. Dolayısıyla kadın hakları savunuculuğu, sadece cinsiyet temelli bir yaklaşımla sınırlı kaldığında, farklı dezavantajların kavşağında duran özneleri görünmez kılma riski taşımaktadır (Çatlak Zemin, 2020).

Değerlendirmenin Zemini Olarak Kesişimsellik ve Kadın Suçluluğunun Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğiyle İnşası

Akademik literatürde kesişimsellik, sadece bireysel bir kimlik meselesi değil, aynı zamanda iktidarın işleyiş biçimi olarak ele alınmaktadır. Yapısal, bürokratik ve hegemonik iktidar sistemleri; toplumsal cinsiyet normlarını kurgularken çoğunlukla “merkezdeki” (beyaz, orta sınıf, seküler vb.) kadını referans alır. Bu durum, bu “ideal” normların dışına çıkan kadınların, hukuksal ve sosyal koruma mekanizmalarından yeterince faydalanamamasına neden olur (Avcil, 2020). Örneğin, pandemi gibi kriz dönemlerinde bile tüketici trendlerinden sosyal politika erişimine kadar her alanın, bireyin toplumsal konumu ve dijital erişim imkanları gibi kesişen kimlikleri tarafından şekillendirildiği görülmektedir (Şenyapar, 2024). Bu bağlamda, kadın haklarını korumaya yönelik politikaların başarısı, toplumsal cinsiyetin psikososyal katmanlarını ve bu katmanların birbiriyle kurduğu içsel bağlantıları doğru okumaktan geçer (Künüroğlu ve ark., 2021). Sonuç olarak kesişimsel bir feminizm, toplumsal cinsiyet normlarını eleştirirken baskı sistemlerinin birbirine eklenmediğini, aksine birbirini dönüştürdüğünü kabul eder. Kadın hakları mücadelesi; sınıfsal sömürü, etnik ayrımcılık veya engellilik gibi unsurları “ikincil” meseleler olarak görmeyip, bunları mücadelenin organik bir parçası saydığı ölçüde kapsayıcı olabilir. Kesişimsellik perspektifi, politik özneliği güçlendirerek feminizmin sadece bir hak arama süreci değil, aynı zamanda yapısal bir dönüşüm ve adalet projesi olduğunu ortaya koymaktadır (Sarigöl, 2020).

Bir diğer deyişle bu çalışma, kesişimselliği yalnızca kuramsal bir referans olarak değil; aynı zamanda analitik bir okuma yöntemi olarak kullanmaktadır. Kitapta yer alan kadın failerin hikâyeleri, farklı eşitsizlik eksenlerinin kesiştiği noktalar üzerinden yeniden okunmakta ve kadın suçluluğunun nasıl söylemsel olarak inşa edildiği bu çok katmanlı yapı içinde değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda aşağıdaki tablo, kitabın içeriğini yalnızca betimleyici bir özet olarak değil; kesişimsel bir analiz çerçevesi içinde yeniden düzenleyerek sunmaktadır. Tablo, her bir vakanın hangi eşitsizlik eksenleri üzerinden kurulduğunu ve bu eksenlerin kadın failliğinin temsiline nasıl etki ettiğini görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Kesişen eşitsizlik eksenleri oluşturulurken; karakterlerin toplumsal konumları, maruz kaldıkları şiddet biçimleri, sınıfsal ilişkileri, emek deneyimleri, hukuki süreçlerdeki temsil biçimleri, bedenleri üzerindeki denetim mekanizmaları ve anlatıda tekrar eden söylemsel örüntüler birlikte değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde toplumsal cinsiyetin; sınıf, aile yapısı, ekonomik bağımlılık, kamusal görünürlük ve iktidar ilişkileriyle nasıl iç içe geçtiği dikkate alınmış; böylece kadın karakterlerin deneyimleri tek boyutlu bir mağduriyet anlatısının ötesinde, çok katmanlı bir toplumsal yapı içerisinde ele alınmıştır. Bu doğrultuda her vaka, birincil kaynak olarak incelenen eserde yer alan olay örgüsü, karakter ilişkileri, mekânsal kurgular, söylemsel tekrarlar ve toplumsal temsil biçimleri üzerinden analiz edilerek kategorize edilmiştir. Karakterlerin gündelik yaşam pratikleri, maruz bırakıldıkları toplumsal baskılar ve suç ile kurdukları ilişkinin hangi yapısal koşullar altında şekillendiği de çözümlene sürecine dahil edilmiştir. Böylece eşitsizlik eksenleri araştırmacı yorumu olarak değil; metin içerisinde süreklilik gösteren yapısal örüntüler, güç ilişkileri ve temsili tekrarlar temelinde oluşturulmuştur.

Tablo. Kitabın İçeriği ve Analitik Çerçevesi

Karakter	Yıl	Mekânsal Bağlam (Suç Mahalli)	Olayın Özeti	Kesişen Eşitsizlik Eksenleri	Toplumsal ve Hukuki Temsil
Corina Rojas	1916	Ev / Yatak Odası: Mahrem alanın ihlali.	Sevgilisiyle plan yaparak kocasını öldürttü. Şili'de idama mahkûm edilen ilk kadın oldu.	Toplumsal cinsiyet, evlilik rejimi, hukuk, etnisite	"Cani aşık" ve "kötü eş" olarak yaftalandı; ev içi kutsallığı bozduğu için en ağır cezaya çarptırıldı.
Rosa Faúndez	1923	Sokak / Şehir Boşlukları: Ceset parçalarının kamusal alana yayılması.	Kocasını öldürüp parçalara ayırdı; kalıntıları gazete kağıtlarına sarıp şehrin farklı yerlerine bıraktı.	Toplumsal cinsiyet, sınıf, emek sömürüsü, şiddet	"Parçalayıcı" lakabıyla canavarlaştırıldı; alt sınıfa mensup bir kadının "vahşeti" üzerinden sınıfsal korku yaratıldı.
Carolina Geel	1955	Hotel Crillón (Lobi): Üst sınıfın ve entelektüel hayatın merkezi.	Sevgilisini, şehrin en popüler otelinin lobisinde, toplumun gözü önünde silahla vurarak öldürdü.	Toplumsal cinsiyet, sınıf, kültürel sermaye, cinsellik	Yazar olduğu için eylemi "tutku suçu" ve "edebi trajedi" görüldü; Gabriela Mistral'in desteğiyle af aldı.
Teresa Alfaro	1963	Mutfak / Hizmetli Odası: Görünmez emeğin ve sınıfsal hiyerarşinin alanı.	Yıllarca yanında çalıştığı ailenin çocuklarını (bakmakla yükümlü olduğu bedenleri) zehirleyerek öldürdü.	Toplumsal cinsiyet, sınıf, bakım emeği, beden kontrolü	"Nankör hizmetçi" olarak kodlandı; suçun mutfakta (evin kalbinde) işlenmesi büyük toplumsal infial yarattı.

Yazardan bahsetmek gerekirse; Alia Trabucco Zerán, çağdaş Latin Amerika edebiyatında toplumsal cinsiyet, şiddet, suç ve iktidar ilişkileri üzerine yoğunlaşan eleştirel eserleriyle öne çıkan Şilili bir yazar ve akademisyendir. 1983 yılında Santiago'de doğan Zerán, hukuk eğitimi aldıktan sonra yaratıcı yazarlık ve Latin Amerika çalışmaları alanlarında akademik çalışmalar yürütmüştür. Hukuk geçmişi, eserlerinde suç, cezalandırma, adalet ve yargı mekanizmalarına yönelik sorgulayıcı yaklaşımının belirginleşmesine katkı sağlamaktadır. Yazarın metinlerinde özellikle kadınlık, beden politikaları, toplumsal normlar, sınıfsal eşitsizlikler ve patriyarkal düzenin kadınlar üzerindeki denetim biçimleri önemli bir yer tutmaktadır.

Zerán'ın bu eseri yazma süreci de kitabın eleştirel niteliğini güçlendiren önemli unsurlardan biridir. Yazar, çalışmasını yalnızca edebi bir kurgu olarak değil; aynı zamanda kapsamlı bir araştırma süreci üzerine inşa etmiştir. Hukuk eğitiminin sağladığı altyapıyla Şili'nin resmi yargı arşivlerinde uzun süre araştırmalar yürütmüş; cinayet davalarına ait mahkeme tutanaklarını, polis raporlarını, adli tıp kayıtlarını ve sanık kadınların ifadelerini incelemiştir. Bunun yanında dönemin gazete kupürleri ve dergilerini tarayarak kadın failerin medya tarafından nasıl temsil edildiğini analiz etmiştir. Medyada kadınların çoğunlukla canavar, delirmiş âşık ya da soğukkanlı katil gibi cinsiyetçi söylemlerle sunulduğunu göstermesi, eserin toplumsal cinsiyet eleştirisini derinleştirmektedir. Zerán ayrıca bu hukuki ve tarihsel belgeleri yalnızca nesnel veriler olarak aktarmamış; araştırma sürecindeki kişisel sorgulamalarını, arşiv çalışmalarının yarattığı düşünsel çıkmazları ve gözlemlerini de metne dâhil etmiştir. Böylece eser, gerçek suç anlatısı, deneme ve araştırma günlüğü arasında hibrit bir yapı kurarak akademik araştırma ile edebi anlatıyı bir araya getiren özgün bir metin hâline gelmiştir.

Evlilik, Beden ve Evliliğin Çözülmez Kılınması Bağlamında Kadın Fail: Corina Rojas

Kitabın ilk bölümü, kadınların suç eylemlerini evlilik kurumu, annelik rolleri ve boşanma yasağı bağlamında ele alarak, toplumsal cinsiyet rejiminin kadın bedeni üzerindeki denetim mekanizmalarını görünür kılmaktadır. Bu bölümde yer alan anlatılar, kadınların yalnızca bireysel tercihlerle değil; hukuki, dini ve kültürel normlarla kuşatılmış bir yapı içerisinde hareket ettiklerini ortaya koymaktadır. Kadınların yaşamları üzerindeki karar alma süreçlerinin sınırlandırıldığı, boşanmanın yasaklandığı, doğurganlığın kontrol altına alındığı ve anneliğin bir zorunluluk olarak dayatıldığı bu bağlamda, suç eylemi çoğu zaman bir “sapma”dan ziyade bir çıkış yolu olarak konumlanmaktadır.

Bu çerçevede bölüm, kadınların suç eylemlerini yalnızca bireysel motivasyonlarla değil; patriyarkal düzenin ürettiği yapısal sıkışmışlıklar içinde anlamlandırmayı mümkün kılmaktadır. Kadının fail olarak ortaya çıkışı, bu düzenin ihlali anlamına gelirken; aynı zamanda sistemin bu failliği tanımamak için geliştirdiği söylemsel stratejileri de açığa çıkarmaktadır. Bu bağlamın somutlaştığı örneklerden biri, Corina Rojas vakasıdır. Rojas’ın kendisinden yaşça büyük bir erkekle evlendirilmesi, evlilik içinde mutsuzluğu ve kamusal alandan dışlanmışlığı, onun “sessizlik” olarak ifade edilen durumunu aslında yapısal bir baskı biçimi olarak okumayı mümkün kılmaktadır. Bu sessizlik, ev içi rollerle sınırlandırılmış bir yaşamın sonucu olarak ortaya çıkan bir tür “evcil huzursuzluk” biçiminde değerlendirilebilir. Betty Friedan (1993), kadınların ev içi rollerle sınırlandırılmasının görünmez bir huzursuzluk ve anlam kaybı yarattığını “adı konmamış sorun” kavramıyla açıklamaktadır.

Rojas’ın boşanma hakkının bulunmadığı bir toplumsal düzende, evlilikten çıkışın tek yolunun “dul kalmak” olarak görülmesi, suç eylemini bireysel bir tercih olmaktan çıkararak yapısal bir zorunluluk alanına taşımaktadır. Bu durum, kadının bedeni ve yaşamı üzerindeki tasarruf hakkının kendisine değil; devlet, kilise ve erkek egemen hukuk sistemi aracılığıyla eşine devredildiğini göstermektedir. Bu perspektiften bakıldığında patriyarkal toplumsal düzen, kadınların bedenleri ve yaşamları üzerinde söz sahibi olma kapasitesini sınırlandıran çok katmanlı mekanizmalar üretmektedir (Berktaş, 2004). Cinayet planının gerçekleştirilme biçimi ise, kadının failliğinin nasıl algılandığına dair önemli ipuçları sunmaktadır. Rojas’ın suçu üstlenmesine rağmen, soruşturma sürecinde bir kadının bu tür bir cinayeti tek başına planlayamayacağı yönündeki varsayım, kadınların rasyonel ve özerk bir fail olarak görülmediğini açıkça ortaya koymaktadır. Hukuk sistemi toplumsal cinsiyet ilişkilerinden bağımsız değildir; aksine kadınlık ve erkeklik normlarını yeniden üreten bir iktidar alanı olarak işlemektedir. (Smart, 1989). Bu yaklaşım, kadınların ancak bir erkeğin yönlendirmesi altında hareket edebileceği yönündeki patriyarkal kabullerin hukuk mekanizmalarına nasıl yansıdığını göstermektedir. Feminist literatürde kadınların fail olarak tanınmaması, onların rasyonel özne statüsünden sistematik biçimde dışlanmasının bir sonucu olarak değerlendirilmektedir (Mahmood, 2005).

Bununla birlikte, vakada yalnızca toplumsal cinsiyet değil; sınıf ve ırk gibi diğer eşitsizlik eksenleri de belirleyici hale gelmektedir. Rojas’ın “asil ve beyaz” bir erkekle evliyken göçmen bir erkekle ilişki kurması, olayın yalnızca bir cinayet değil; aynı zamanda toplumsal sınırların ihlali olarak okunmasına neden olmuştur. Bu durum, kadın bedeninin yalnızca bireysel değil; ulusal ve

kültürel sınırların taşıyıcısı olarak konumlandırıldığını göstermektedir. Crenshaw (1989), toplumsal cinsiyetin tek başına değil; sınıf, ırk ve diğer eşitsizlik eksenleriyle kesişerek çok katmanlı bir baskı deneyimi ürettiğini ortaya koymaktadır.

Yargılama sürecinde ortaya çıkan bir diğer önemli nokta, zina suçunun cinayetten daha ağır bir ihlal olarak değerlendirilmesidir. Kadının cinselliği üzerindeki tasarrufunun, hukuki ve toplumsal düzlemde ölümle eşdeğer bir suç olarak konumlandırılması, beden politikalarının en açık biçimlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadın bedeni, yalnızca bireysel bir varlık değil; erkek onurunun ve toplumsal düzenin taşıyıcısı olarak kodlanmaktadır.

Son olarak Rojas'ın mahkeme sürecinde benimsediği “masum, yönlendirilebilir ve duygusal kadın” imajı, kadınların hayatta kalabilmek için toplumsal cinsiyet normlarını stratejik olarak yeniden üretmek zorunda kaldıklarını göstermektedir. Bu durum, kadınlığın sabit bir kimlik değil; bağlama göre performe edilen bir rol olduğunu ortaya koymaktadır.

Şiddet, Sınıf ve Bedensel Direniş Bağlamında Kadın Fail: Rosa Faúndez

Kitabın ikinci bölümü, kadınların suç eylemlerini yalnızca toplumsal cinsiyet rolleri üzerinden değil; aynı zamanda sınıfsal konum, ekonomik sömürü ve gündelik şiddet deneyimleri bağlamında ele alarak çok katmanlı bir eşitsizlik rejimini görünür kılmaktadır. Bu bölümde kadınların fail olarak ortaya çıkışı, bireysel bir sapma ya da anlık bir öfke patlaması olarak değil; süreklilik arz eden yapısal şiddet ilişkilerine karşı geliştirilen bedensel bir tepki ve direniş biçimi olarak okunmaktadır. Kadınların maruz kaldığı şiddet, bu bağlamda yalnızca fiziksel bir saldırı biçimi değil; ekonomik bağımlılık, emek sömürüsü ve gündelik hayatın içine yerleşmiş tahakküm ilişkileri üzerinden işleyen çok boyutlu bir süreçtir. Erkek şiddeti, bireysel davranışlardan ziyade toplumsal olarak üretilen ve yeniden üretilen bir iktidar mekanizmasıdır. Bu nedenle şiddet, erkekliğin bir uzantısı olarak değil, patriyarkal düzenin sürekliliğini sağlayan yapısal bir araç olarak değerlendirilmelidir (Sancar, 2011).

Bu çerçevede Rosa Faúndez vakası, sınıf ve toplumsal cinsiyetin kesişiminde şekillenen bir şiddet rejimini görünür kılmaktadır. Rosa'nın eşinden gördüğü fiziksel şiddet ve ekonomik sömürü, cinayeti bireysel bir suç olmaktan çıkararak, birikmiş tahakküm ilişkilerine karşı geliştirilmiş bedensel bir karşılık haline getirmektedir. Eşinin hem ekonomik kaynakları kontrol etmesi hem de bedensel şiddet uygulaması, Rosa'nın yaşam alanını daraltan çift yönlü bir baskı üretmiştir. Bu noktada Rosa'nın eylemi, yalnızca bir cinayet değil; aynı zamanda kadın emeğinin ve bedeninin sistematik olarak sömürülmesine karşı bir direniş biçimi olarak okunabilir. Kadınların üretim ve yeniden üretim süreçlerindeki konumu, onları hem ekonomik hem de bedensel olarak bağımlı hale getirmekte; bu bağımlılık ise şiddet ilişkilerini sürdürülebilir kılmaktadır. Bu anlamda kadın emeğinin görünmezliği ve değersizleştirilmesi, patriyarkal kapitalist düzenin temel unsurlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Delphy, 1984; Federici, 2014).

Rosa'nın cinayeti gündelik hayatın sıradan bir nesnesi aracılığıyla gerçekleştirmesi, bu açıdan sembolik bir önem taşımaktadır. Kadının gündelik emek pratiklerinin bir uzantısı dolan bu nesne, şiddet anında bir direniş aracına dönüşmekte; böylece bastırılmış öfke ve görünmez emek, bedensel bir karşı güce evrilmektedir. Bu durum, kadınların yalnızca mağdur değil; aynı zamanda

eyleyen ve karşı koyan öznelere olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak bu failliğin tanınması süreci, kurumsal mekanizmalar tarafından kesintiye uğratılmaktadır. Polis ve yargı süreçlerinde Rosa'nın bu suçu işlemiş olabileceği ihtimali başlangıçta reddedilmiş; bir kadının bu ölçekte bir şiddet eylemini gerçekleştiremeyeceği varsayımı öne çıkmıştır. Bu yaklaşım, şiddetin toplumsal olarak erkeklikle özdeşleştirilmesinin bir sonucudur. Kadınların şiddet uygulayabileceği ihtimali, mevcut toplumsal cinsiyet düzenini tehdit eden bir durum olarak algılanmakta ve bu nedenle sistematik biçimde inkâr edilmektedir (Butler, 2008).

Rosa'nın failliği kabul edildiğinde ise bu durum, kadının “kadınlıktan sapması” üzerinden açıklanmıştır. Bu bağlamda kadın failliği, ataerkil kültürde çoğu zaman doğal kadınlık özelliklerinden bir sapma olarak temsil edilmektedir. (Naffine, 1996). Basında Rosa'nın “erkeksi”, “kadınsı özelliklerden yoksun” ya da “doğasına aykırı” olarak temsil edilmesi, kadın şiddetinin ancak kadınlık kategorisinin dışına itilerek anlamlandırılabilirdiğini göstermektedir. Nitekim “Beden politikası, kadına hangi bedenin ‘makbul’ olduğunu dayatırken aslında onu kendi doğasından koparıp toplumsal bir inşa sürecine hapseder.” (Bora, 2012). Bu söylem, toplumsal cinsiyet normlarının sınırlarını koruma işlevi görmektedir. Bu noktada sınıfsal konum belirleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Rosa'nın alt sınıfa mensup olması, onun hem yargı mekanizmaları hem de toplumsal algı açısından daha sert bir biçimde dışlanmasına neden olmuştur.

Rosa'nın davasında dikkat çeken bir diğer unsur, cinayetin “kıskançlık” olarak çerçevelenmesidir. Bu söylem, Rosa'nın maruz kaldığı ekonomik ve fiziksel şiddeti görünmez kılarken, olayı bireysel ve duygusal bir patlama olarak yeniden üretmektedir. Erkeklerin benzer durumlarda işlediği cinayetlerin “namus” ya da “meşru öfke” olarak yorumlanabildiği bir bağlamda, Rosa'nın eyleminin bu şekilde küçültülmesi, toplumsal cinsiyet temelli çifte standardı açık biçimde ortaya koymaktadır (Sancar, 2011). Zira kriminoloji literatürünün uzun süre erkek deneyimini ‘evrensel’ kabul etmesi, kadın suçluluğunun ise istisnai ve patolojik bir olgu olarak temsil edilmesine yol açmıştır (Britton, 2000).

Bununla birlikte Rosa'nın hikâyesinin yıllar sonra sanatsal üretimlerde romantize edilmesi ve erotize edilmesi, kadın şiddetinin nasıl yeniden temsil edildiğine dair önemli bir tartışma alanı açmaktadır. Rosa'nın eylemi, yapısal şiddete karşı bir direniş olmaktan çıkarılarak estetikleştirilmiş bir anlatıya dönüştürülmüş; böylece politik içeriği zayıflatılmıştır. Bu durum, kadın bedeninin yalnızca suç anında değil; sonrasında da temsil pratikleri aracılığıyla yeniden üretildiğini göstermektedir. Kadın deneyiminin bu şekilde estetize edilmesi, erkek egemen bakışın sürekliliğini sağlayan bir temsil rejimi olarak işlev görmektedir (Mulvey, 1975). Sonuç olarak bu bölüm, kadınların şiddet eylemlerini bireysel patolojiler üzerinden açıklayan yaklaşımlara karşı güçlü bir eleştiri sunmaktadır. Kadınların şiddeti, sistemin dışında kalan bir anomali değil; sistemin ürettiği eşitsizliklere içkin bir tepki olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak bu tepki, hukuk, medya ve kültürel üretim alanlarında yeniden çerçevelenerek etkisizleştirilmekte; böylece toplumsal cinsiyet ve sınıf temelli eşitsizlikler yeniden üretilmektedir.

Tıbbileştirme, Akıl ve Kadın Failliğinin Değersizleştirilmesi: Maria Carolina Geel

Kitabın üçüncü bölümü, kadınların suç eylemlerinin doğrudan eylemin kendisi üzerinden değil;

akıl, beden ve normallik kavramları üzerinden yeniden tanımlandığını göstermektedir. Bu bölümde kadın failliği, çoğu zaman rasyonel bir karar olarak kabul edilmemekte; bunun yerine psikolojik sorunlar, duygusal kırılmalar ya da biyolojik süreçler üzerinden açıklanmaktadır. Böylece kadınların eylemleri, toplumsal ve yapısal bağlamından kopararak bireysel bir “anormallik” alanına yerleştirilmektedir.

Bu çerçevede Maria Carolina Geel vakası dikkat çekicidir. Geel’in bir otel salonunda gerçekleştirdiği cinayet, olayın kendisinden çok, neden işlendiği sorusu üzerinden tartışmaya açılmıştır. Ancak bu tartışma, failin beyanına değil; onun ruh hali, kadınlığı ve bedeni üzerine kurulan varsayımlara dayandırılmıştır. Geel’in cinayet nedenine dair sessiz kalması, onun sözünü güçlendirmek yerine, daha fazla spekülasyonun önünü açmıştır.

Olayın basına yansımaları biçimi, bu noktada belirleyicidir. Cinayet, çoğunlukla “aşk”, “kıskançlık” ya da “duygusal taşkınlık” gibi kategorilerle açıklanmış; Geel’in eylemi rasyonel bir karar olarak değerlendirilmemiştir. Bu durum, kadınların suç eylemlerinin duygusallıkla ilişkilendirilerek küçültülmesinin bir örneği olarak okunabilir. Erkeklerin işlediği benzer suçlarda daha sık karşılaşılan “planlılık” ve “niyet” tartışmaları, burada geri planda kalmıştır. Süreç ilerledikçe Geel’in akıl sağlığı tartışma konusu haline getirilmiştir. Farklı uzmanların çelişkili raporlar sunması, aslında kesin bir sonuca ulaşmaktan çok, kadının eylemini açıklayacak uygun bir kategori arayışını göstermektedir.

Bu noktada dikkat çeken şey, kadının rasyonel bir fail olma ihtimalinin sürekli ertelenmesidir. Geel ya “akıl sağlığı yerinde olmayan” ya da “duygularının etkisinde hareket eden” bir figür olarak konumlandırılmıştır. Bu yaklaşım, kadın bedeninin ve zihninin tarihsel olarak tıbbileştirilmesiyle ilişkilidir. Kadınların davranışlarının biyolojik süreçlerle açıklanması, onların toplumsal ve politik özne olma kapasitesini zayıflatmaktadır. Bu bağlamda kadın bedeni, yalnızca denetlenen bir alan değil; aynı zamanda açıklanması gereken bir “sorun” olarak ele alınmaktadır (Foucault, 2023). Geel vakasında bu durum daha da görünür hale gelmektedir. Cinayetin nedeni somutlaştırılmadıkça, açıklama alanı kadının bedenine doğru kaymaktadır. Hormonlar, menopoz ya da psikolojik kırılmalar gibi unsurlar, eylemin temel nedeni olarak sunulmaktadır. Bu tür açıklamalar, kadının eylemini toplumsal bağlamdan kopararak bireysel bir biyolojik sürece indirgemektedir.

Bir diğer önemli nokta, Geel’in cinsel kimliğinin yargılama sürecine dahil edilmesidir. Yazdığı metinlerde yer alan lezbiyenlik temalarının ve özel hayatına dair varsayımların dava sürecine eklenmesi, suçun yalnızca eylem üzerinden değil; kimlik üzerinden de değerlendirildiğini göstermektedir. Bu durum, heteronormatif düzenin dışına çıkan kadınların daha sert bir biçimde denetlendiğini ortaya koymaktadır. Bu noktada toplumsal cinsiyet normlarının nasıl çalıştığı açıkça görülmektedir. Kadın, yalnızca suç işlediği için değil; aynı zamanda “makbul kadınlık” sınırlarının dışına çıktığı için de yargılanmaktadır. Toplumsal cinsiyet normları, hangi davranışların kadınca ya da sapkın olarak tanımlanacağını belirleyen temel iktidar mekanizmalarından biridir; bu çerçevenin dışında kalan kadınlık pratikleri ise çoğu zaman cezalandırılması gereken bir sapma olarak değerlendirilmektedir (Butler, 2008). Geel’in cezaevi sürecinde yazdığı metinler ve edebiyat dünyasıyla kurduğu ilişki de bu bağlamda anlamlıdır. Onun bir yazar olarak tanınması, yargılama sürecini doğrudan etkilemiş; hatta affedilmesinde

belirleyici olmuştur.

Bu durum, sınıfsal ve kültürel sermayenin hukuk süreçleri üzerindeki etkisini göstermektedir. Her kadın failin aynı şekilde değerlendirilmeyeceği, bu örnek üzerinden açıkça görülmektedir. Son olarak Geel'in affedilme süreci, suç ve ceza ilişkisinin her zaman hukuki sınırlar içinde kalmadığını göstermektedir. Siyasi ve kültürel ilişkiler, bu sürece doğrudan müdahil olmuş; böylece adalet mekanizmasının eşitsiz işleyişi bir kez daha görünür hale gelmiştir. Genel olarak bu bölüm, kadınların suç eylemlerinin nasıl "akıl dışı", "duygusal" ya da "biyolojik" kategoriler içine yerleştirilerek etkisizleştirildiğini göstermektedir. Kadın failliği, bu süreçte tanınmak yerine sürekli ertelenmekte; eylem, failin kendisinden koparılarak başka açıklama alanlarına taşınmaktadır. Böylece kadınlar yalnızca suçun faili değil; aynı zamanda sürekli açıklanması gereken bir "anormallik" olarak konumlandırılmaktadır.

Aile, Bakım Emeği ve Beden Üzerinden Kurulan İktidar: Maria Teresa Alfaro

Kitabın dördüncü bölümü, kadınların suç eylemlerini aile yapısı, bakım emeği ve hane içi iktidar ilişkileri üzerinden ele almaktadır. Bu bölümde kadınlar yalnızca birey olarak değil; aile içinde konumlandırılmış, emeği görünmez kılınmış ve bedeni denetim altında tutulan özneler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle suç, yalnızca bireysel bir eylem değil; hane içinde biriken eşitsizliklerin ve bastırılmış deneyimlerin bir sonucu olarak okunmaktadır. Bu bağlamda María Teresa Alfaro vakası, sınıf ve toplumsal cinsiyetin kesişiminde şekillenen bir tahakküm ilişkisini ortaya koymaktadır. Alfaro'nun genç yaşta bir ailenin yanına yatılı hizmetçi olarak verilmesi, onun hem emek hem de beden açısından bağımlı bir konuma yerleştirildiğini göstermektedir. Bu durum, bakım emeğinin yalnızca görünmez değil; aynı zamanda kontrol edilen ve yönlendirilen bir alan olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Alfaro'nun yaşadığı deneyimler, hane içi emeğin çoğu zaman bir iş ilişkisi olarak değil, "doğal" bir görev gibi sunulduğunu göstermektedir. Ancak bu "doğallık", kadının emeğinin değersizleştirilmesini ve sömürülmesini görünmez hale getirmektedir. Ev içi alanda çalışan kadınlar, yalnızca iş gücü olarak değil; aynı zamanda duygusal ve bedensel olarak da denetim altında tutulmaktadır. Bu durum, kadın emeğinin sistematik biçimde kontrol edildiğini ortaya koymaktadır (Delphy, 1984).

Alfaro'nun bedenine yönelik müdahaleler ise bu denetimin bir diğer boyutunu oluşturmaktadır. İşverenleri tarafından hamileliklerinin sonlandırılmaya zorlanması, kadının kendi bedeni üzerindeki karar hakkının tamamen ortadan kaldırıldığını göstermektedir. Bu süreçte "Ev içi emek, kadının bedenini görünmez kılar; o beden artık sadece işlevsel bir araçtır, arzuları ve ihtiyaçları olan bir özne değildir." (Bora, 2012). Bu durum, kadın bedeninin yalnızca bireysel bir alan değil; aynı zamanda denetlenmesi gereken bir toplumsal alan olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Kadının doğurganlığı, burada bir hak değil; kontrol edilmesi gereken bir risk olarak ele alınmaktadır. Bu noktada dikkat çeken bir diğer unsur, kadının yaşadığı şiddetin ve zorunlu müdahalelerin hukuki süreçte görünmez hale gelmesidir. Alfaro'nun maruz kaldığı baskılar ve zorunlu kürtaajlar, onun suçunun bağlamı olarak değil; doğrudan suçun bir parçası olarak değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım, kadının yaşadığı deneyimin değil, yalnızca eyleminin merkeze alındığını göstermektedir. Alfaro'nun işlediği cinayetler, bu bağlamda yalnızca bireysel

bir öfke patlaması olarak değil; uzun süreli bir baskı ve kontrol ilişkisine verilen bir yanıt olarak değerlendirilebilir. Nitekim kadınların suç davranışları, toplumsal cinsiyet rolleri, ekonomik eşitsizlikler ve maruz kaldıkları şiddet deneyimleri dikkate alınmadan açıklanamaz (Eskiçorapçı, 2022). Ancak bu yanıt, sistem tarafından bu şekilde okunmamış; aksine “aile düzenine saldırı” olarak çerçevelenmiştir. Ailenin kutsal bir yapı olarak korunması, kadının deneyiminin geri plana itilmesine neden olmuştur.

Bu noktada aile, yalnızca bir birliktelik değil; aynı zamanda iktidarın üretildiği bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Ataerkil toplumlarda kadınlık; fedakâr anne, sadık eş ve bakım veren birey rolleri üzerinden tanımlanırken, bu normların dışına çıkan kadınlar toplumsal olarak daha sert biçimde damgalanmaktadır (Sancar, 2020). Buna paralel olarak kadının aile içindeki konumu, çoğu zaman itaat ve hizmet üzerinden tanımlanmakta; bu sınırların dışına çıkıldığında ise cezalandırma devreye girmektedir (Bourdieu, 2001). Bu durum, aile yapısının eşitsizlik üretimindeki rolünü açıkça ortaya koymaktadır. Medyanın olayı sunma biçimi de bu süreci pekiştirmektedir. Alfaro’nun eylemi, çoğu zaman “kıskançlık” ya da “kişisel husumet” üzerinden açıklanmış; yaşadığı yapısal baskılar görünmez kılınmıştır. Bu durum, kadınların deneyimlerinin nasıl yeniden çerçevelendiğini ve basitleştirildiğini göstermektedir. Neticede Alfaro’nun cezasının süreç içinde değiştirilmesi, adalet mekanizmasının sabit bir yapı olmadığını; toplumsal ve politik koşullardan etkilendiğini ortaya koymaktadır. İlk aşamada ağır bir ceza verilmesi, ardından bu cezanın hafifletilmesi, sistemin tutarsız ve eşitsiz işleyişine işaret etmektedir.

Bu bölüm, kadınların yalnızca kamusal alanda değil; özel alan olarak tanımlanan aile içinde de yoğun bir denetim ve baskı altında olduğunu göstermektedir. Kadın emeği görünmez kılınmakta, bedeni kontrol edilmekte ve bu sınırların dışına çıkan her eylem suç olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle suç, burada yalnızca bireysel bir eylem değil; eşitsiz bir düzenin ürettiği bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Bu değerlendirme, Katil Kadınlar adlı eserin yalnızca kadınların işlediği suçları anlatan bir metin olmadığını; aksine toplumsal cinsiyet rejiminin nasıl işlediğini, kadın bedeninin nasıl denetlendiğini ve eşitsizliklerin nasıl yeniden üretildiğini görünür kılan bir anlatı sunduğunu ortaya koymuştur. Kitap, ilk bakışta “istisnai” kadın suçluların hikâyeleri olarak okunabilecek vakaları bir araya getirirse de bu değerlendirme süreci bu istisnaların aslında sistematik bir düzenin ürünü olduğunu göstermiştir.

Bu bağlamda kitabın en önemli katkısı, kadınların suçla ilişkisini bireysel patoloji ya da sapma üzerinden değil; toplumsal cinsiyet, sınıf ve iktidar ilişkileri üzerinden tartışmaya açmasıdır. Kadınlar bu anlatılarda yalnızca suç işleyen bireyler olarak değil; aynı zamanda belirli normlar içinde şekillendirilen, sınırlandırılan ve bu sınırları ihlal ettiklerinde yeniden tanımlanan özneler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle kitap, kadın suçluluğunu anlamaktan çok, kadınların nasıl anlamlandırıldığını sorgulayan bir metin olarak önem kazanmaktadır.

Bu değerlendirme özellikle beden politikaları bağlamında konumlandırılmıştır. Çünkü kitapta yer alan tüm vakalar, farklı biçimlerde de olsa kadın bedeninin denetlenmesi, disipline edilmesi ve

kontrol altına alınması ile doğrudan ilişkilidir. İlk bölümde evlilik, annelik ve cinsellik üzerinden kurulan denetim; ikinci bölümde şiddet ve emek sömürüsü üzerinden beden sınırlandırılması; üçüncü bölümde kadın bedeninin tıbbileştirilmesi ve akıl üzerinden yeniden tanımlanması; dördüncü bölümde ise bakım emeği ve aile yapısı içinde bedenin kontrol edilmesi, bu tartışmanın farklı yüzlerini ortaya koymaktadır. Bu anlamda kitap, kadın bedeninin yalnızca biyolojik bir varlık değil; politik, hukuki ve toplumsal bir mücadele alanı olduğunu göstermektedir.

Her bölüm, farklı bir eşitsizlik eksenini görünür kılarken, aynı zamanda ortak bir soruya işaret etmektedir: Kadınlar ne yaparlarsa yapsınlar, neden sürekli belirli kalıplar içinde açıklanmakta ve sınırlandırılmaktadır? İlk bölüm, kadının evlilik ve aile içinde nasıl sıkıştırıldığını ve bu yapıdan çıkışın nasıl kriminalize edildiğini tartışmaya açmaktadır. İkinci bölüm, şiddet ve sınıf ilişkileri üzerinden kadınların nasıl hem mağdur hem de fail olarak konumlandırıldığını göstermektedir. Üçüncü bölüm, kadın failliğinin nasıl akıl, duygu ve beden üzerinden değersizleştirildiğini ortaya koymaktadır. Dördüncü bölüm ise ailenin ve bakım emeğinin, eşitsizliklerin yeniden üretildiği temel alanlardan biri olduğunu görünür kılmaktadır.

Bu çerçevede ortaya çıkan tartışma, yalnızca kadın suçluluğuna dair değildir. Daha geniş bir düzlemde, bu metin toplumsal cinsiyet rejiminin nasıl işlediğine dair bir tartışma açmaktadır. Kadınların eylemleri, bu rejim içinde ya küçültülmekte ya yeniden çerçevelenmekte ya da tamamen görünmez kılınmaktadır. Bu durum, eşitsizliğin yalnızca yapısal değil; aynı zamanda söylemsel düzeyde de üretildiğini göstermektedir. Dolayısıyla kitap, kadınların ne yaptığı sorusundan çok, kadınların nasıl görüldüğü ve nasıl anlatıldığı sorusunu merkeze almaktadır.

Bununla birlikte bu değerlendirme, belirli sınırlılıklar da taşımaktadır. Çalışma sürecinde feminist kuramsal çerçeve ön planda tutulmuş; ancak daha geniş karşılaştırmalı okumalar sınırlı kalmıştır. Özellikle farklı coğrafyalarda kadın suçluluğunun nasıl temsil edildiğine dair karşılaştırmalı bir analiz yapılabildi. Ayrıca medya analizinin daha sistematik bir biçimde genişletilmesi ve vakaların güncel temsil biçimleriyle ilişkilendirilmesi, tartışmayı daha da derinleştirebilirdi. Hukuki metinler ve dava kayıtları üzerinden yapılacak daha detaylı bir inceleme de anlatı ile gerçeklik arasındaki farkları ortaya koymak açısından önemli katkılar sunabilirdi.

Bu değerlendirme aynı zamanda kitabın nasıl okunması gerektiğine dair bir öneri de sunmaktadır. Kitap, yalnızca “ilginç suç hikâyeleri” olarak okunmamalıdır. Bu tür bir okuma, metni yüzeysel bir merak nesnesine indirger ve içindeki eşitsizlikleri görünmez kılar. Bunun yerine kitap, toplumsal cinsiyet, sınıf ve beden politikaları bağlamında eleştirel bir perspektifle okunmalıdır. Okuyucunun, anlatılan vakaların arkasındaki yapısal koşulları sorgulaması ve bu hikâyelerin nasıl kurgulandığını dikkate alması gerekmektedir.

Katil Kadınlar kitabı, kadınların suç eylemlerini açıklayan bir metin olmaktan çok, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin nasıl kurulduğunu ve sürdürüldüğünü gösteren bir anlatıdır. Kadınlar bu metinde yalnızca suçun faili değil; aynı zamanda normların, beklentilerin ve iktidar ilişkilerinin kesişiminde konumlanan özneler olarak yer almaktadır. Bu nedenle kitap, kadınların ne yaptığına değil; kadınlara nasıl bakıldığına dair bir tartışma açmakta ve bu bakışın kendisini sorgulamaya davet etmektedir.

Kaynakça

- Avcil, C. (2020). Kesişimsellik: Feminizmde Kapsam Genişlemesine Doğru. *Şarkiyat*, 12(4), 1290-1312
- Berktaş, F. (2004). Kadınların İnsan Haklarının Gelişimi ve Türkiye. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları
- Bora, A. (2012). Kadınların Sınıfı: Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası. İletişim Yayınları.
- Bora, A. (2017). Kesişimsellik. *Birikim* Haftalık. <https://birikimdergisi.com/haftalik/8225/kesisimsellik>. Erişim Tarihi: 2.6.2026.
- Bourdieu, P. (2001). *Etil Tahakküm* (Çev. Bediz Yılmaz). Yapı Kredi Yayınları.
- Britton, D. M. Jacobsen, S. K. Howard, G. E. (2017) *The Gender of Crime*. Rowman & Littlefield
- Butler, J. (2008). *Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi* (Çev. B. Ertür). Metis Yayınları.
- Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the intersection of race and sex: A Black feminist critique of antidiscrimination doctrine. *University of Chicago Legal Forum*, 1989(1), 139–167.
- Çatlak Zemin. (2020). Kesişimsel ve Evrenselci Bir Feminizm İçin. <https://catlakzemin.com/kesisimsel-ve-evrenselci-bir-feminizm-icin/>. Erişim Tarihi: 2.6.2026.
- Delphy, C. (1984). *Close to home: A materialist analysis of women's oppression*. Hutchinson.
- Eskiçorapçı, E. (2022). Türkiye'de Kadın Suçluluğunun Feminist Sosyal Hizmet Bağlamında İncelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 1-16.
- Federici, S. (2014). *Caliban ve cadı* (Çev. Ö. Karakaş). Otonom Yayıncılık.
- Foucault, M. (2023). *Cinselliğin tarihi* (Çev. Hülya Uğur Tanrıöver). Ayrıntı Yayınları.
- Friedan, B. (1993). *Kadınlığın gizemi* (Çev. A. Yılmaz). Payel Yayınları.
- Künüröğlü, F., Acar, B. ve Dönmez, U. B. (2021). Kesişimsel ayrımcılık: Tanım, kapsam ve kesişimsellik perspektifinden göç araştırmaları. *Nesne*, 9(22), 1013-1026.
- Mahmood, S. (2005). *Politics of piety: The Islamic revival and the feminist subject*. Princeton University Press.
- Mesele 121. (2025). Katil kadın olduğunda, yargılanan kadınlık oluyor. <https://www.mesele121.org/katil-kadin-oldugunda-yargilanan-kadinlik-oluyor/>. Erişim Tarihi: 2.6.2026.
- Mulvey, L. (1975). Visual pleasure and narrative cinema. *Screen*, 16(3), 6–18.
- Naffine, N. (2014). *Feminism and Criminology*. Polity.
- Sancar, S. (2011). *Erkeklik: İmkânsız iktidar*. Metis Yayınları.
- Sancar, S. (2020). *Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti: Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Smart, C. *Feminism and the Power of Law*. Routledge.
- Sarıgöl, P. (2020). Kesişimsellik Teorisi ve Farklılıkların Feminizmi. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 3(6), 331-352.

Şenyapar, H. N. D. (2024). Identifying Pandemic Era Consumer Trends: Sentiment Analysis of Social Media Posts. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 61, 191-213.

Zeran, A. T. (2026). Katil Kadınlar. Çev. Dilara Anıl Özgen. Sel Yayıncılık.